

DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W LATACH 2010-2012 R.

Niniejsze opracowanie koncentruje się na zagadnieniach związanych z działalnością innowacyjną prowadzoną w latach 2010-2012 przez przedsiębiorstwa przemysłowe i z sektora usług.

Źródłem informacji z zakresu działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w 2012 r. są dane wynikowe pochodzące z badania prowadzonego przez GUS na formularzach sprawozdawczych PNT-02 (Badanie o innowacjach w przemyśle za lata 2010-2012) oraz PNT-02/u (Badanie o innowacjach w sektorze usług za lata 2010-2012). W stosunku do poprzednich edycji badania o innowacjach, począwszy od 2012 r. zmianie uległ zakres podmiotowy badania PNT-02/u.

Badaniem w 2012 r. objęte zostały przedsiębiorstwa zaliczone do wymienionych poniżej sekcji i działów PKD 2007:

✓ **przedsiębiorstwa przemysłowe:**

- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie (działy: 05 – wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu), 06 – górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego, 07 – górnictwo rud metali, 08 – pozostałe górnictwo i wydobywanie, 09 – działalność usługowa wspomagająca górnictwo);
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe (działy: 10 – produkcja artykułów spożywczych, 11 – produkcja napojów, 12 – produkcja wyrobów tytoniowych, 13 – produkcja wyrobów tekstylnych, 14 – produkcja odzieży, 15 – produkcja skór i wyrobów skórzanych, 16 – produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny, 17 – produkcja papieru i wyrobów z papieru, 18 – poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji, 19 – produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, 20 – produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, 21 – produkcja wyrobów farmaceutycznych, 22 – produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, 23 – produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, 24 – produkcja metali, 25 – produkcja wyrobów z metali, 26 – produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, 27 – produkcja urządzeń elektrycznych, 28 – produkcja maszyn i urządzeń, 29 – produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, 30 – produkcja pozostałego sprzętu transportowego, 31 – produkcja mebli, 32 – pozostała produkcja wyrobów, 33 – naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń);
- Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (dział 35 – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę);
- Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (działy: 36 – pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, 37 – odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, 38 – gospodarka odpadami; odzysk surowców, 39 – rekultywacja);

✓ **przedsiębiorstwa z sektora usług:**

- Sekcja G – Handel; naprawa pojazdów samochodowych (dział 46 – handel hurtowy);
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa (działy: 49 – transport lądowy i rurociągowy, 50 – transport wodny, 51 – transport lotniczy, 52 – magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport, 53 – działalność pocztowa i kurierska);
- Sekcja J – Informacja i komunikacja (działy: 58 – działalność wydawnicza, 59 – produkcja filmów, programów telewizyjnych i nagrań, 60 – nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych, 61 – telekomunikacja, 62 – działalność związana z oprogramowaniem i doradztwo w zakresie informatyki, 63 – działalność usługowa w zakresie informacji);
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (działy: 64 – finansowa działalność usługowa, 65 – ubezpieczenia, reasekuracja i fundusze emerytalne, 66 – działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne);
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (działy: 71 – działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne, 72 – badania naukowe i prace rozwojowe, 73 – reklama, badania rynku i opinii publicznej).

W przypadku przedsiębiorstw przemysłowych przebadano pełną zbiorowość przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 49 osób oraz próbę jednostek liczących od 10 do 49 pracujących, natomiast w przypadku przedsiębiorstw z sektora usług – próbę jednostek liczących powyżej 9 pracujących.

Metodologia badań działalności innowacyjnej przedsiębiorstw przyjęta przez Główny Urząd Statystyczny jest zgodna z międzynarodowymi zaleceniami metodologicznymi opracowanymi przez OECD oraz EUROSTAT i zamieszczonymi w serii podręczników zwanych Frascati Family Manuals.

* * *

Działalność innowacyjna — całokształt działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Innowacja — wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody organizacyjnej lub nowej metody marketingowej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem. Produkty, procesy oraz metody organizacyjne i marketingowe nie muszą być nowością dla rynku, na którym operuje przedsiębiorstwo, ale muszą być nowością przynajmniej dla samego przedsiębiorstwa. Produkty, procesy i metody nie muszą być opracowane przez samo przedsiębiorstwo, mogą być opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez jednostkę o innym charakterze (np. instytut naukowo-badawczy, ośrodek badawczo-rozwojowy, szkołę wyższą, itp.).

Przedsiębiorstwo aktywne innowacyjnie — przedsiębiorstwo, które w badanym okresie wprowadziło przynajmniej jedną innowację produktową lub procesową, lub realizowało w tym okresie przynajmniej jeden projekt innowacyjny, który został przerwany lub zaniechany w trakcie badanego okresu (niezakończony sukcesem) lub nie został do końca tego okresu ukończony (tzn. jest kontynuowany).

Przedsiębiorstwo innowacyjne w zakresie innowacji produktowych bądź procesowych (przedsiębiorstwo innowacyjne) — przedsiębiorstwo, które w badanym okresie wprowadziło na rynek przynajmniej jedną innowację produktową lub procesową: nowy lub istotnie ulepszony produkt bądź nowy lub istotnie ulepszony proces, będące nowością przynajmniej dla badanego przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną poniesione przez przedsiębiorstwa obejmują nakłady na:

- prace badawczo-rozwojowe (B+R) związane z opracowywaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów (innowacji produktowych) oraz procesów (innowacji procesowych), wykonane przez własne zaplecze rozwojowe lub nabyte od innych jednostek,
- zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych w postaci patentów, wynalazków (rozwiązań) nieopatentowanych, projektów, wzorów użytkowych i przemysłowych, licencji, ujawnień know-how, znaków towarowych oraz usług technicznych związanych z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych,
- zakup oprogramowania związanego z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych,
- zakup i montaż maszyn i urządzeń technicznych, zakup środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości, wyposażenia oraz nakłady na budowę, rozbudowę i modernizację budynków służących wdrażaniu innowacji produktowych i procesowych,
- szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, począwszy od etapu projektowania, aż do fazy marketingu. Obejmują zarówno nakłady na nabycie zewnętrznych usług szkoleniowych, jak i nakłady na szkolenie wewnętrzne,
- marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów. Nakłady te obejmują wydatki na wstępne badania rynkowe, testy rynkowe oraz reklamę wprowadzanych na rynek nowych lub istotnie ulepszonych produktów,
- pozostałe przygotowania do wprowadzania innowacji produktowych lub procesowych. Obejmują czynności niezaliczone do działalności B+R takie jak: studia wykonalności, testowanie i ocenę nowych lub znacząco ulepszonych produktów i procesów (z wyjątkiem testowania zaliczonego do prac B+R, takiego jak np. testowanie prototypów), standardowe opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania, oprzyrządowanie, prace inżynierjno-przygotowawcze.

W badaniu innowacyjności pod uwagę brane są wszelkie wydatki na innowacje produktowe i procesowe — bieżące i inwestycyjne, poniesione w roku sprawozdawczym na prace zakończone sukcesem (tzn. wdrożeniem innowacji), niezakończone (kontynuowane) oraz przerwane lub zaniechane przed ukończeniem, niezależnie od źródeł ich finansowania.

* * *

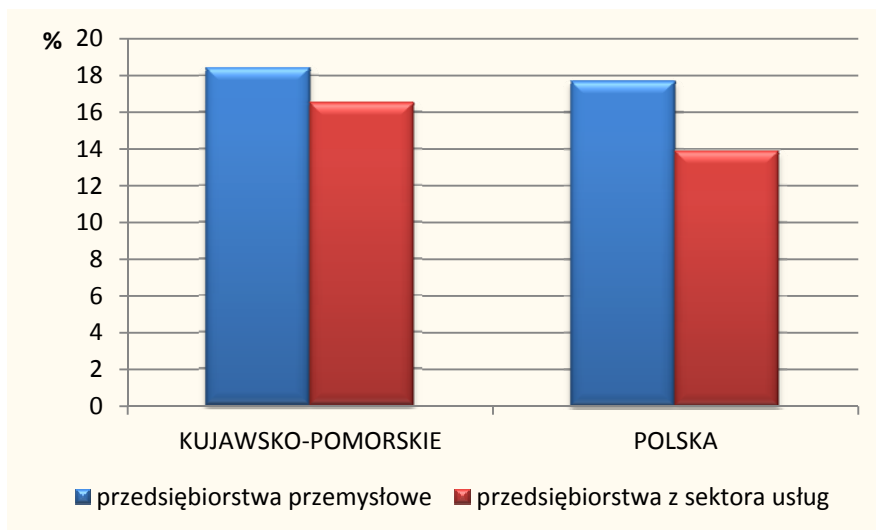
Współpraca w zakresie działalności innowacyjnej — oznacza aktywny udział we wspólnych projektach z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami niekomercyjnymi. Współpraca taka może mieć charakter perspektywiczny i długofalowy, i nie musi pociągać za sobą bezpośrednich, wymiernych korzyści ekonomicznych dla uczestniczących w niej partnerów. Nie należy uważać za współpracę w zakresie działalności innowacyjnej zamawiania prac u wykonawców zewnętrznych, bez aktywnego współdziałania w ich realizacji.

INNOWACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW

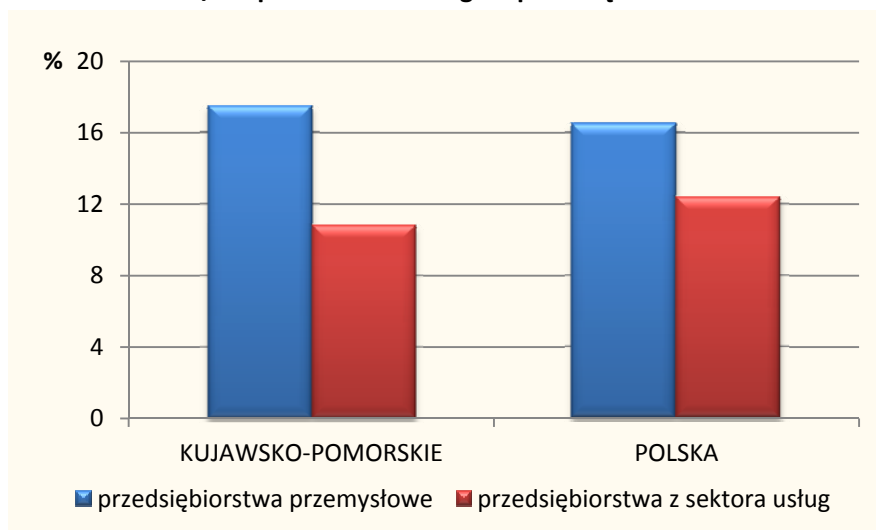
Wyniki badań o innowacjach wskazują, że w latach 2010–2012 w województwie kujawsko-pomorskim 18,4% przedsiębiorstw przemysłowych (o 0,7 p. proc. więcej niż Polsce) i 16,5% przedsiębiorstw z sektora usług (o 2,6 p. proc. więcej niż Polsce) wykazało aktywność w zakresie działalności innowacyjnej.

Przedsiębiorstwa, które w latach 2010-2012 wykazały aktywność w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw

W analizowanym okresie w województwie nowe i/lub istotnie ulepszone produkty/procesy wprowadziło 17,5% badanych przedsiębiorstw przemysłowych oraz 10,8% badanych przedsiębiorstw z sektora usług. Było to odpowiednio o 1,0 p. proc. więcej i 1,6 p. proc. mniej niż średnio w Polsce. Pod względem innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych województwo uplasowało się na 9 miejscu wśród województw Polski, zaś pod względem innowacyjności przedsiębiorstw z sektora usług zajęło 10 pozycję.

Przedsiębiorstwa, które w latach 2010-2012 wprowadziły innowacje produktowe i/lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw

Tabl. 1. Przedsiębiorstwa, które w latach 2010–2012 wprowadziły innowacje produktowe i/lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw według województw

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe		Przedsiębiorstwa z sektora usług	
	wartość wskaźnika (%)	pozycja	wartość wskaźnika (%)	pozycja
Polska	16,5	-	12,4	-
Dolnośląskie	20,7	3	12,9	3
Kujawsko-pomorskie	17,5	9	10,8	10
Lubelskie	15,9	12	11,4	9
Lubuskie	16,4	11	12,2	4
Łódzkie	13,7	14	11,4	8
Małopolskie	17,4	10	13,0	2
Mazowieckie	15,3	13	16,9	1
Opolskie	22,3	1	5,7	15
Podkarpackie	17,9	8	11,6	7
Podlaskie	22,0	2	8,1	14
Pomorskie	11,0	16	10,7	11
Śląskie	19,1	4	8,9	12
Świętokrzyskie	18,2	6	8,4	13
Warmińsko-mazurskie	18,6	5	5,3	16
Wielkopolskie	12,0	15	11,6	6
Zachodniopomorskie	18,2	7	11,7	5

W województwie kujawsko-pomorskim w latach 2010-2012, zarówno wśród przedsiębiorstw przemysłowych, jak i z sektora usług, podobnie jak w Polsce, poziom innowacyjności wzrastał wraz z wielkością przedsiębiorstwa. Wśród przedsiębiorstw przemysłowych o liczbie pracujących powyżej 249 osób udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wyniósł 57,3% i był o 1,1 p. proc. od wyższy niż w tej grupie przedsiębiorstw w Polsce. Znacząco niższy odsetek innowacyjnych przedsiębiorstw w sektorze usług, w porównaniu do Polski, wystąpił w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 249 osób. Wyniósł on 28,6% i był niższy od zanotowanego w kraju o 16,1 p. proc.

Tabl. 2. Przedsiębiorstwa, które w latach 2010–2012 wprowadziły innowacje produktowe i/lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw według liczby pracujących

LICZBA PRACUJĄCYCH	Kujawsko-Pomorskie	Polska
	w % ogółu przedsiębiorstw	
Przedsiębiorstwa przemysłowe		
10–49 pracujących	10,7	9,6
50–249 pracujących	27,8	29,4
Powyżej 249 pracujących	57,3	56,2
Przedsiębiorstwa z sektora usług		
10–49 pracujących	10,2	9,5
50–249 pracujących	12,3	20,9
Powyżej 249 pracujących	28,6	44,7

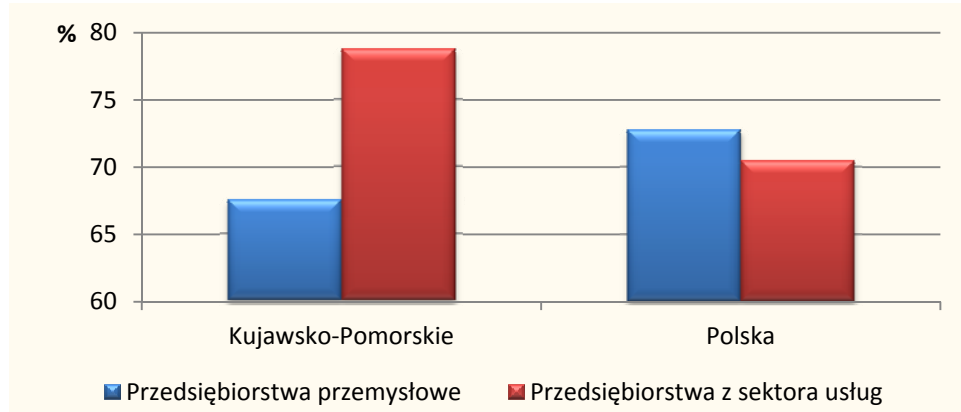
Niższy odsetek innowacyjnych przedsiębiorstw odnotowano w przedsiębiorstwach przemysłowych i z sektora usług o liczbie pracujących od 50 do 249 osób. Wyniósł on w województwie odpowiednio 27,8% (o 1,6 p. proc. mniej niż w Polsce) i 12,3% (o 8,6 p. proc. mniej niż w Polsce). Natomiast wyższy niż średnio w kraju udział przedsiębiorstw wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe zauważa się także wśród przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług o liczbie pracujących od 10 do 49 osób. W województwie kujawsko-pomorskim w analizowanym okresie wyniósł on odpowiednio 10,7% i 10,2% i był wyższy od średniego w kraju analogicznie o 1,1 p. proc. i 0,7 p. proc.

NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ

Wśród aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw przemysłowych w latach 2010-2012 nakłady na działalność innowacyjną w 2012 r. poniosło 67,5% (o 5,3 p. proc. mniej niż w Polsce), zaś wśród przedsiębiorstw z sektora usług 78,8% (o 8,3 p. proc. więcej niż w Polsce).

Przedsiębiorstwa, które w 2012 roku poniosły nakłady na działalność innowacyjną w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie

Spośród przedsiębiorstw przemysłowych, które w 2012 r. poniosły nakłady na działalność innowacyjną, tak w województwie kujawsko-pomorskim, jak i w Polsce, największy odsetek stanowią przedsiębiorstwa, które poniosły nakłady inwestycyjne na środki trwałe. Stanowiły one odpowiednio 65,6% i 71,6% ogółu innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych.

Tabl. 3. Przedsiębiorstwa, które w 2012 r. poniosły nakłady na działalność innowacyjną według liczby pracujących i rodzaju działalności innowacyjnej

WYSZCZEGÓLNIENIE a — Kujawsko-Pomorskie b — Polska	Przedsiębiorstwa, które poniosły nakłady innowacyjne na:							
	zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych	zakup oprogramowania	inwestycyjne na środki trwałe	szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną	marketing dotyczący nowych i istotnie ulepszonych produktów	działalność badawczo-rozwojową	pozostałe nakłady	
	w % przedsiębiorstw, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną							
Przedsiębiorstwa przemysłowe								
Ogółem	a	12,3	37,3	65,6	23,1	26,9	31,6	9,0
	b	8,4	33,3	71,6	22,9	21,4	35,8	13,4
10-49 pracujących	a	21,9	34,2	69,9	28,8	35,6	15,1	4,1
	b	8,2	27,4	73,4	21,3	19,6	23,4	10,6
50-249 pracujących	a	5,2	35,4	57,3	16,7	16,7	34,4	8,3
	b	7,0	33,1	68,3	21,4	21,0	38,4	15,9
powyżej 249 pracujących	a	11,4	45,5	75,0	27,3	34,1	52,3	18,2
	b	12,0	44,1	75,1	29,0	25,3	52,9	13,3
Przedsiębiorstwa z sektora usług								
Ogółem	a	x	46,1	25,5	12,8	9,9	41,8	7,8
	b	12,0	49,0	53,6	26,3	22,0	32,2	16,1
10-49 pracujących	a	x	48,3	15,0	12,5	10,8	46,7	8,3
	b	10,3	44,7	51,5	24,2	24,7	27,9	15,5
50-249 pracujących	a	x	31,3	93,8	12,5	x	6,3	x
	b	13,4	52,4	59,1	28,4	15,6	37,7	16,2
powyżej 249 pracujących	a	x	40,0	40,0	20,0	20,0	20,0	20,0
	b	17,0	62,2	50,9	31,8	24,0	39,6	19,8

Najczęściej nakłady te w województwie kujawsko-pomorskim ponosiły przedsiębiorstwa przemysłowe skupiające powyżej 249 pracujących. W 2012 r. nakłady na środki trwałe wykazało 75,0% z nich, tj. o 9,4 p. proc. więcej niż średnio w województwie i 0,1 p. proc. mniej niż w tej grupie przedsiębiorstw w kraju. W grupie przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 50 do 249 osób analizowany wskaźnik wyniósł 57,3% i był niższy o 8,3 p. proc. od średniego dla województwa i o 11,0 p. proc. od średniego dla tej grupy wielkościowej przedsiębiorstw w kraju. W 2012 r. nieco wyższy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które poniosły nakłady na środki trwałe w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych ponoszących nakłady na działalność innowacyjną wystąpił w grupie przedsiębiorstw o liczbie od 10 do 49 pracujących. Było to 69,9%, tj. o 4,3 p. proc. więcej niż średnio w województwie i o 3,5 p. proc. mniej niż w tej grupie przedsiębiorstw w kraju.

Wśród przedsiębiorstw z sektora usług w województwie kujawsko-pomorskim, inaczej niż w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych, najwięcej, bo 46,1% przedsiębiorstw poniosło nakłady związane z zakupem oprogramowania. W Polsce natomiast, tak jak wśród przedsiębiorstw przemysłowych, najwięcej, bo 53,6% omawianej grupy przedsiębiorstw poniosło nakłady inwestycyjne na środki trwałe.

Nieco większy niż średnio w województwie odsetek przedsiębiorstw z sektora usług, które poniosły nakłady na zakup oprogramowania odnotowano wśród podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 osób. Wyniósł on 48,3% i był wyższy o 2,2 p. proc. niż średni dla województwa oraz o 3,6 p. proc. od średniego w tej grupie wielkości przedsiębiorstw w Polsce. Zdecydowanie poniżej średniej dla województwa był natomiast odsetek przedsiębiorstw z sektora usług, które poniosły nakłady na zakup oprogramowania wśród podmiotów o liczbie pracujących 50-249 osób i powyżej 249 osób. Wyniósł on odpowiednio 31,3% (o 14,8 p. proc. mniej niż w województwie i o 21,1 p. proc. mniej niż w tej grupie przedsiębiorstw w kraju) i 40,0% (o 6,1 p. proc. mniej niż w województwie i o 22,2 p. proc. mniej niż w tej grupie przedsiębiorstw w kraju).

Wśród przedsiębiorstw z sektora usług o liczbie pracujących powyżej 9 osób w województwie kujawsko-pomorskim nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniosło średnio 25,5% tj. o 28,1 p. proc. mniej niż w Polsce. Zdecydowanie powyżej średniej dla województwa był natomiast odsetek przedsiębiorstw z sektora usług, które poniosły nakłady na środki trwałe wśród podmiotów o liczbie pracujących 50-249 osób. Wyniósł on 93,8% (o 68,3 p. proc. więcej niż w województwie i o 34,7 p. proc. więcej niż w tej grupie przedsiębiorstw w Polsce).

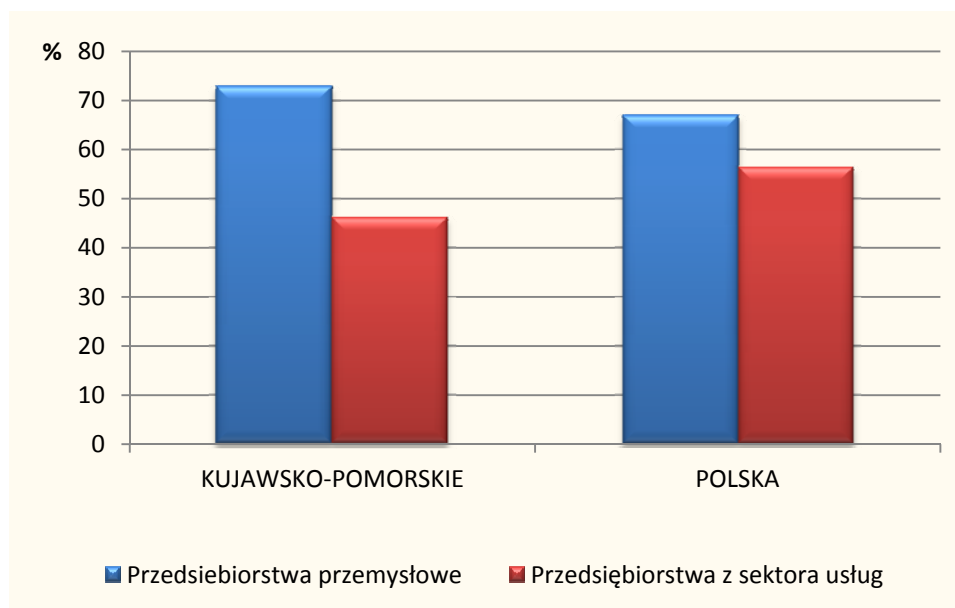
PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ

W 2012 r. w województwie kujawsko-pomorskim sprzedaż innowacyjnych produktów wykazało 72,9% ogółu innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych (o 6,0 p. proc. więcej niż w Polsce) i 46,2% ogółu innowacyjnych przedsiębiorstw z sektora usług (o 10,2 p. proc. mniej niż w Polsce).

W województwie wyższy niż Polsce udział innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych, które sprzedały w 2012 r. innowacyjne produkty w ogólnej liczbie przedsiębiorstw innowacyjnych wystąpił w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób oraz od 10 do 49 osób. Wyniósł odpowiednio 73,8% i 71,4% był wyższy od notowanego w kraju odpowiednio o 7,9 p. proc. i 7,0 p. proc. Niższy od krajowego był natomiast udział w analizowanym zakresie innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych o liczbie pracujących powyżej 249 osób. W województwie kujawsko-pomorskim wyniósł on 74,5% i był o 1,3 p. proc. niższy od notowanego dla Polski.

**Przedsiębiorstwa, które w 2012 r. sprzedały innowacyjne produkty
w % przedsiębiorstw innowacyjnych**

Tabl. 4. Przedsiębiorstwa, które w 2012 r. sprzedały innowacyjne produkty według liczby pracujących

LICZBA PRACUJĄCYCH	Kujawsko-Pomorskie	Polska
	w % ogółu przedsiębiorstw innowacyjnych	
Przedsiębiorstwa przemysłowe		
10–49 pracujących	71,4	64,4
50–249 pracujących	73,8	65,9
Powyżej 249 pracujących	74,5	75,8
Przedsiębiorstwa z sektora usług		
10–49 pracujących	48,4	54,3
50–249 pracujących	33,3	59,2
Powyżej 249 pracujących	50,0	61,7

Natomiast w grupie innowacyjnych przedsiębiorstw z sektora usług poziom aktywności przedsiębiorstw w sprzedaży produktów innowacyjnych we wszystkich grupach wielkości przedsiębiorstw był niższy niż w kraju. W województwie kujawsko-pomorskim największy udział innowacyjnych przedsiębiorstw z sektora usług, które dokonały sprzedaży innowacyjnych produktów w 2012 r. wystąpił w grupie podmiotów o liczbie pracujących powyżej 249 osób. Wyniósł on 50,0% i był niższy niż w kraju o 11,7 p. proc. W dwóch pozostałych grupach przedsiębiorstw sprzedaż produktów innowacyjnych wykazało relatywnie mniej przedsiębiorstw innowacyjnych. W województwie kujawsko-pomorskim było to 33,3% w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób (o 25,9 p. proc. mniej niż w kraju) i 48,4% w przypadku przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 10 do 49 (o 5,9 p. proc. mniej).

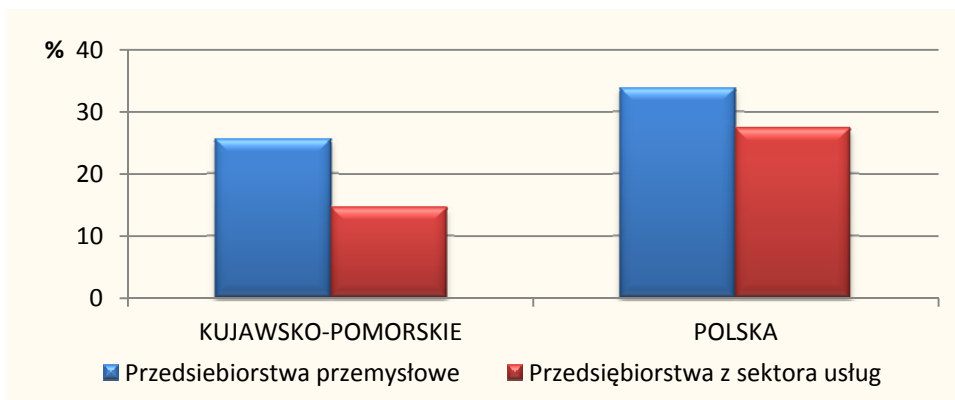
WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ

Wyniki badań o innowacjach wskazują, że w latach 2010-2012 w województwie kujawsko-pomorskim zarówno wśród przedsiębiorstw przemysłowych, jak i z sektora usług współpracę w zakresie działalności innowacyjnej z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami podejmowało znacznie mniej przedsiębiorstw niż w Polsce. Wśród aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw przemysłowych w województwie kujawsko-pomorskim współpracę w analizowanym okresie podjęło 25,5% z nich i było to

mniej o 8,3 p. proc niż w kraju. W grupie przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie z sektora usług taką współpracę prowadziło w województwie 14,5% z nich (o 12,8 p. proc. mniej niż w Polsce).

Przedsiębiorstwa, które w latach 2010–2012 współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w % ogółu aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw

Biorąc pod uwagę wielkość przedsiębiorstw przemysłowych zauważa się, że w latach 2010–2012 wśród przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie w województwie kujawsko-pomorskim nieco wyższy niż średnio w kraju poziom współpracy wykazywały tylko przedsiębiorstwa przemysłowe o liczbie pracujących powyżej 249 osób (wyniósł on 60,4%, tj. o 1,9 p. proc. więcej niż w kraju). Natomiast w grupie przedsiębiorstw przemysłowych zatrudniających od 50 do 249 i od 10 do 49 pracujących w zakresie działalności innowacyjnej współpracowało odpowiednio 34,4% i 3,8% (odpowiednio o 1,3 p. proc. i o 18,3 p. proc. mniej niż w kraju).

Tabl. 5. **Przedsiębiorstwa, które w latach 2010–2012 współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w % ogółu przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie według liczby pracujących**

LICZBA PRACUJĄCYCH	Kujawsko-Pomorskie	Polska
	w % ogółu przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie	
Przedsiębiorstwa przemysłowe		
10–49 pracujących	3,8	22,1
50–249 pracujących	34,4	35,7
Powyżej 249 pracujących	60,4	58,5
Przedsiębiorstwa z sektora usług		
10–49 pracujących	12,2	16,7
50–249 pracujących	28,0	41,1
Powyżej 249 pracujących	16,7	57,5

Wśród przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie z sektora usług, niezależnie od wielkości wyrażonej liczbą pracujących, współpracę z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w zakresie działalności innowacyjnej prowadziło mniej przedsiębiorstw niż w analizowanych grupach wielkości przedsiębiorstw z sektora usług w kraju. W województwie kujawsko-pomorskim w zakresie współpracy najaktywniejsze w latach 2010-2012 były przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 50 do 249 osób — podjęło ją 28,0% przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie w tej grupie (o 13,1 p. proc. mniej niż w tej grupie wielkości przedsiębiorstw w kraju). W grupie przedsiębiorstw powyżej 249 pracujących zauważa się największe

dysproporcje w wartości omawianego wskaźnika między województwem kujawsko-pomorskim i Polską. W województwie w tej grupie wielkości przedsiębiorstw współpracę w analizowanym zakresie prowadziło 16,7% przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie, natomiast w kraju było to aż o 40,8 p. proc. więcej. Najbardziej zbliżony do poziomu krajowego poziom współpracy z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w zakresie działalności innowacyjnej wykazały w województwie kujawsko-pomorskim przedsiębiorstwa z sektora usług o liczbie pracujących od 10 do 49 osób. Analizowany wskaźnik dla województwa wyniósł 12,2% i był niższy od średniego dla kraju o 4,5 p. proc.

Autorzy opracowania: Agata Kordowska, dr Wiesława Gierańczyk — Referat Analiz i Badań Regionalnych — tel. 56 6117128

Redakcja merytoryczna: Dariusz Klamecki

Redakcja techniczna, skład i grafika komputerowa: Dariusz Klamecki, Jacek Pruski

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 3669400